

## Konkurs dla Nauczycieli Budujemy Społeczeństwo Obywatelskie

<b>Temat lekcji</b>	Tropimy aktywność społeczną w naszym regionie
<b>Dla kogo?</b>	Dla uczniów klas VII, VIII szkoły podstawowej
<b>Czas trwania</b>	45 minut
<b>Cele ogólne</b>	- popularyzacja idei aktywnego i świadomego uczestnictwa w życiu publicznym, - promocja Województwa Wielkopolskiego.
<b>Formy i metody pracy</b>	- rozmowa kierowana, - objaśnienie, instruktaż, - zadania ruchowe, - samodzielne wypowiedzi uczniów, - praca z tekstem, - praca indywidualna, praca w parach, praca w grupie.
<b>Co będzie potrzebne?</b>	- komputer z dostępem do Internetu i rzutnik, - prezentacja, - 15 egzemplarzy miesięcznika „Monitor Wielkopolski” (dostępne są m. in. w Publicznej Bibliotece Pedagogicznej w Lesznie i filiach), - materiały pomocnicze: tablica, kreda, kartki papieru A4, długopisy.
<b>Kryteria sukcesu/ kryteria nauczania/ NaCoBeZU</b>	- wie, czym jest samorząd terytorialny i samorząd uczniowski, - wie, czym charakteryzują się grupy formalne i nieformalne, - umie wskazać odpowiednie fragmenty tekstu i je zinterpretować, - wskazuje cechy kluczowe społeczeństwa obywatelskiego.

### Przebieg lekcji:

**1.** Powitanie uczniów, zapytanie o samopoczucie. Zaproponowanie uczniom 4 ćwiczeń ruchowych przy otwartym oknie, uczniowie siedzą w ławkach: (5 min)

- podniesienie jednej ręki - opad, podniesienie drugiej ręki – opad,
- skłon głowy w przód - wyprost, w tył - wyprost, skręt głowy w lewą stronę - wyprost, skręt głowy w prawą stronę - wyprost,
- 4 oddechy przeponą (wdech nosem, ręka na brzucha - widzimy ruch dłoni przy wdechu),
- tupanie nogami przez 5 sekund i już:)

**2.** Wprowadzenie w temat lekcji. (2 min.)

Życie człowieka przebiega wśród innych ludzi, wraz z innymi ludźmi tworzymy ludzką zbiorowość: rodziny, grupy rówieśnicze, szkoły, grupy pracowników, społeczeństwo. Kompetencje społeczne, czyli umiejętności efektywnego radzenia sobie w sytuacjach społecznych, ćwiczymy w każdym naszym spotkaniu z drugim człowiekiem. Mamy za sobą czas pandemii, izolacji. Jesteśmy bogatsi o nowe umiejętności cyfrowe, ale też doświadczeni długotrwałym brakiem bezpośrednich

kontaktów. Czy brakowało Wam kontaktów społecznych, spotkań w grupach rówieśniczych? Jakie macie odczucia? Zachęcenie uczniów do wypowiedzi.

**3.** Dzisiaj na lekcji proponuję temat (**slajd nr 1**) *Tropienie aktywności społecznej w naszym regionie.* (15 min.)

Według definicji z Encyklopedii PWN: *Aktywność społeczna to wszystkie unormowane społecznie działania jednostek, wykonywane w ramach określonych ról społecznych.*

Rozdajemy kartki A4 i długopisy.

Proszę narysować duży kontur naszego Województwa Wielkopolskiego na kartce A4 (**slajd nr 2**).

Pytania dodatkowe, w trakcie rysowania:

- Czy województwo wielkopolskie jest największe pod względem powierzchni (nie, jest drugie);
- Pod względem liczby mieszkańców na którym jest miejscu? (na trzecim)

Następnie proszę wrysować w kontur województwa (**slajd nr 3**) budynek Waszej Szkoły - też kontur.

Czekamy aż wszyscy narysują.

Będziemy rozpatrywać przynależność do grup formalnych (**slajd nr 4**). Zachęcenie uczniów do wypowiedzi na temat grup formalnych.

Prośba do uczniów o narysowania ludzików: (**slajd nr 5**)

- w konturze szkoły – tyle ludzików do ilu organizacji, klubów, stowarzyszeń, kół zainteresowań należę w szkole np. ZHP, klub sportowy, teatr szkolny, projekt edukacyjny, wolontariat, itp.;

- w konturze województwa – tyle ludzików do ilu klubów, organizacji, zrzeszeń należę poza szkołą, np. szkoła muzyczna, klub sportowy, biblioteka, itp.

Zadajemy pytanie: Czy wszyscy narysowali chociaż jednego ludzika w szkole i poza szkołą? Jeżeli nie, to wyjaśniamy, że każdy uczeń może śmiało narysować co najmniej jednego ludzika w szkole i poza szkołą, ponieważ wszyscy uczniowie szkoły z mocy prawa tworzą samorząd szkolny i wszyscy mieszkańcy gminy z mocy prawa, tworzą samorząd gminny. Przeważnie mówiąc o samorządzie mamy na myśli jedynie wybranych do niego przedstawicieli, czyli reprezentantów, władzę. A samorząd to jest forma własnej samoorganizacji, a samorządność jest zasadą współżycia ludzi w grupie! Myśląc w ten sposób o samorządzie, robi się miejsce na to, aby budować społeczeństwo obywatelskie. Najważniejsze cechy społeczeństwa obywatelskiego to: oddolna aktywność i inicjatywność, świadomość realnych potrzeb oraz nie skupianie się tylko na swoich potrzebach, ale patrzenie szerzej, na potrzeby innych ludzi. Zachęcamy uczniów do wypowiedzi.

W jaki sposób dowiadujecie się, o wydarzeniach, spotkaniach, imprezach, w szkole, w najbliższej okolicy? Prośba o zapisanie pomysłów na tablicy przez chętnych uczniów. Oczekiwane odpowiedzi: strona internetowa szkoły, tablice na korytarzu, lekcje wychowawcze, portale lokalne, społecznościowe, czasopisma, ulotki. Czy się angażujecie? Zachęcenie uczniów do wypowiedzi.

#### 4. Zadania na rozumienie i analizowanie tekstu. (5 min.)

Prezentujemy **slajd nr 6** i pytamy, jaka jest odpowiedź na wyświetlone pytanie (Po ile zwierząt każdego gatunku Mojżesz zabrał do Arki?) Uczniowie najprawdopodobniej odpowiedzą „Po dwa”. Gdy ktoś odpowie, że nie Mojżesz miał Arkę tylko Noe, prowadzący mówi – no właśnie! I podaje wyjaśnienie, że to nasze nastawienie sprawia, że czasami reagujemy automatycznie, nie analizujemy.

Kolejne pytanie (**slajd nr 7**): „Pewien farmer miał 17 owiec. Wszystkie oprócz 9 zdechły. Ile owiec mu zostało?” Gdy padnie odpowiedź „8”, prowadzący prosi uczniów, żeby przyjrzeni się dokładniej zadaniu. Gdy padnie odpowiedź „9”, prowadzący komentuje jak w poprzednim zadaniu.

Pytanie do uczniów czy często myślimy automatycznie, czy zdarzyło się, że szybko coś oceniliśmy, a po przeanalizowaniu doszliśmy do innych wniosków? Zachęcenie uczniów do wypowiedzi.

#### 5. Przypominamy temat zajęć: Tropimy aktywność społeczną w naszym regionie. (15 min)

Rozdanie w parach po egzemplarzu **Monitora Wielkopolskiego** – jest to Magazyn Samorządu Województwa. Jest wydawany raz w miesiącu w wersji papierowej oraz w formie cyfrowej.

Prośba do uczniów o zapoznanie się z *Monitorem Wielkopolskim*, czyli przejrzaniu strona po stronie Magazynu i wybraniu jednego dowolnego artykułu. Artykuł proszę przeczytać, następnie odpowiedzieć na dwa pytania (pytania można zapisać na tablicy):

1. Proszę podać tytuł artykułu.
2. Jednym zdaniem określić treść artykułu.

Wspólnie zastanawiamy się do jakiego zadania samorządu terytorialnego możemy zaliczyć dany artykuł (**slajd nr 8**)

Dopowiedzenie: uszczegółowione zadania samorządu terytorialnego:

- Oświata
- Ochrona zdrowia
- Pomoc społeczna
- Kultura
- Bezpieczeństwo

- Przeciwdziałanie bezrobociu,
- Gospodarka wodna
- Komunikacja i Drogi
- Klęski żywiołowe

Inne w gminie: budownictwo komunalne, dostarczanie energii cieplnej, usuwanie nieczystości, utrzymanie parków i zieleni miejskiej, obiekty mieszkaniowe, sportowe i rekreacyjne.

Inne w powiecie: wydawanie prawa jazdy, rejestracja pojazdów, ochrona praw konsumenta, wydawanie pozwoleń na zatrudnianie cudzoziemców.

Inne w województwie: opracowanie planów rozwoju regionu, promowanie województwa i przyciąganie inwestorów, opracowywanie planów modernizacji i rozwoju terenów wiejskich.

## 6. Podsumowanie zajęć. (3 min)

Na zakończenie lekcji przypomnę najważniejsze cechy społeczeństwa obywatelskiego:

- oddolna aktywność i inicjatywność,
- świadomość realnych potrzeb,
- nie skupianie się tylko na swoich potrzebach, ale patrzenie szerzej, na potrzeby innych ludzi.

Ważna informacja jest taka, że kompetencje społeczne możemy ćwiczyć, można się ich nauczyć – na tym polega zmiana! **(slajd nr 9)**

## Bibliografia

Książki:

1. Jak rozwijać rozumienie społeczne? : Program warsztatów dla młodzieży / Marta Białecka-Pikul i inni. – Kraków : Wydaw. Edukacyjne, 2016.
2. Opis modelu działania samorządu szkolnego : "Szkoła - przejrzysta przestrzeń publiczna". - Warszawa : Fund. Civis Polonus, 2008.
3. Wiedza o społeczeństwie : podręcznik dla gimnazjum / Irena Kuczałek, Maria Urban. Cz. 1. - Warszawa : Wydaw. Edukacyjne Zofii Dobkowskiej "Żak", 2009.

Czasopisma:

1. Budowanie uczniowskiej samorządności / Anna Klimowicz // Dyrektor Szkoły. - 2017, nr 9, s.56-59
2. Samorząd uczniowski - w stronę postaw prospołecznych. Refleksje na podstawie badań toruńskich gimnazjalistów / Violetta Kopińska // Wychowanie na co Dzień. - 2010, nr 4-5, s.24-28

strony internetowe:

<https://encyklopedia.pwn.pl/>

<https://monitorwielkopolski.pl/>

<https://paczka-wiedzy.pl/województwo-wielkopolskie-ciekawostki/>

opracowała: Jolanta Sapała

Leszno 3.11.2022 r.